ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 122, Kasım 2021, s. 561-573

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.54016>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
30.10.2021

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.11.2021

Pelin DAL

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans, Seramik Bölümü
pelindal2013@gmail.com
Orcid: 0000-0003-2668-3623

Doç. Duygu KAHRAMAN

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü
dkahraman@anadolu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-5814-4387

YEHRİM LEE ÖZELİNDE, SERAMİK SANATINDA KIRKYAMA TEKNİĞİ¹

Öz

Anadolu'nun en önemli kültürel değerlerinden biri olan kırkyama zanaatı; günümüzde kültürel mirasın da bir birikim olarak, gelenekselin, çağdaş sanattaki önemli ayaklarından birini oluşturmaktadır. Halk arasında “kırk pare”, “yamalı bohça”, “hanım dilendi bey beğendi” gibi farklı isimlerle de bilinen, geçmişten bu yana her kültürde dayanışmanın sembolü olarak görülmüştür. Kırkyama, artmış, kullanılmayan atık kumaş parçalarının yeniden değerlendirilmesi ile ortaya çıkan bir el işi tekniğidir. Kırkyamanın; Hindistan'dan, İpek Yolu ile Avrupa'ya sonrasında da Amerika'da ticari ve sanatsal alanda, tarihsel gelişimi içerisinde yerini alması, kültürel anlamda da uluslararası değerini ortaya koymaktadır. Anadolu'daki tarihi, Selçuklulara dayanan bu miras, farklı doku, renk ve desenlerin bir araya gelmesiyle, bütünlük oluşturmuş, aynı zamanda da sanatsal eylemler içerisinde de disiplinler arası etkileşimlerle (resim, heykel, vs.) bir potada

¹ Bu makale Anadolu Üniversitesi Bilimsel Proje Araştırmaları komisyonunda 22.01.2020 tarihinde yürürlüğe giren 2001E003 no'lu “Parçadan Bütüne Kırkyamanın Seramik Sanatında Çağdaş Yorumlamaları” başlıklı lisansüstü tez projeleri kapsamında hazırlanmıştır.

eritmeye başlamıştır. Tarihsel süreç içerisinde, zanaattan sanata doğru evrilerek her geçen gün önem kazanmakta, farklı disiplinlerde üreten sanatçılar tarafından da tercih edilen bir tekniğe dönüşmektedir. Kırkyamanın, diğer disiplinler ile birlikte seramik sanatında da tercih edilen tekniklerden biri olduğu görülmektedir. Koreli seramik sanatçısı YehRim Lee de bu tekniği kullanan sanatçılardan biridir. Lee'nin, özellikle seramik yerleştirmelerinde, yaklaşık 200 yıllık Kore kırkyama tekniklerinden biri olan Jogakbo'ya atıfta bulunduğu izlenmektedir. Jogakbo, geleneksel kumaşların artık parçalarından bojagi denilen yerli sarma bezleri yapmak için kullanılan bir patchwork tarzıdır. Bu çalışmada, Güney Koreli Seramik Sanatçısı YehRim Lee'nin eserlerinde bu tekniği nasıl kullandığı, yorumladığı ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Sanat, Seramik, Anadolu, Geleneksel, Kırkyama.

KIRKYAMA TECHNIQUE IN CERAMIC ART IN YEHRIM LEE'S PRIVATE

Abstract

Patchwork craft, one of the most important cultural values of Anatolia; Today, as an accumulation of cultural heritage, it constitutes one of the important pillars of the traditional in contemporary art. Popularly known by different names such as “kırk pare”, “yamalı bohça”, “hanım dilendi bey beğendi”, it has been seen as a symbol of solidarity in every culture since the past. Kırkyama is a handicraft technique that occurs by re-evaluating increased, unused pieces of waste fabric. Patchwork; The fact that it takes its place in the historical development of trade and art from India to Europe via the Silk Road and from there to America reveals its international value in terms of culture. This heritage, which dates back to the Seljuks in Anatolia, has formed a unity with the combination of different textures, colors and patterns, and has also begun to be considered together with interdisciplinary interactions (painting, sculpture, etc.) within artistic actions. In the historical process, it evolved from craft to art, gained importance day by day and turned into a technique preferred by artists who produce in different disciplines. It is seen that patchwork is one of the preferred techniques in ceramic art along with other disciplines. Korean ceramic artist YehRim Lee is one of the artists who use this technique. It is observed that Lee refers to Jogakbo, one of the nearly 200-year-old Korean patchwork techniques, especially in her ceramic installations. Jogakbo is a patchwork style used to make indigenous wrapping cloths called bojagi from leftover pieces of traditional fabrics. In this study, it will be evaluated how South Korean Ceramic Artist YehRim Lee uses and interprets this technique in her works.

Keywords: Art, Ceramic, Anatolian, Traditional, Patchwork.

GİRİŞ

Anadolu'nun kültürel el zanaatlarından biri olan kırkyama, geleneksel türk el sanatlarından biridir. Anadolu'da halk arasında yaygın olarak; “kırk pare”, “yamalı bohça”, “hanım dilendi bey beğendi” gibi adlarla da bilinmektedir. Dünyada ise yaygın olarak

“patchwork” adıyla anılmaktadır. Bu çalışmada ise Türk kültüründe en yaygın ismi olan “kırkyama” terimi kullanılmıştır.

Kırkyama; giyim veya kullanım eşyası olarak kullanılmak üzere kare, üçgen vb. geometrik biçimlerde kesilmiş çeşitli renk ve desende kumaş parçalarının belirli bir düzene göre yan yana dikilerek, bir araya getirilmesi tekniğidir (Önbaş & Mutlu, 2018, s. 5). Önceleri sadece yorgan, yastık, seccade, bohça gibi ev tekstil ürünlerinde kullanılan kırkyama tekniği, daha sonra giysi yapımında da kullanılmıştır.

Geleneksel el sanatlarından biri olan kırkyamanın, bugünkü halini alması yaklaşık 5000 yıllık bir tarihe ve kültürel birikimlerin aktarımlara dayanmaktadır (http-1). Kırkyamanın, Anadolu’daki köklerinin başlangıcı, Selçuklular dönemine (10–11.yy / 1040–1308) denk gelmektedir. Farklı kumaş parçalarının, yan yana dikilerek bir araya getirilmesiyle birlikte, teknik açıdan ahşap işine yakın motifler, ortaya çıkmıştır. Selçukluda “geçme işi” olarak adlandırılan ahşap oymacılığına da benzeyen ve aslında birer kırkyama örneği olan çalışmalar, daha sonraları Osmanlı toprakları içerisinde yer alan (1463–1878) Bosna’da gelişmiştir.

Bosna Hersek’in iki büyük şehrinden biri olan Banja Luka, Osmanlı döneminde kullanılan ismi ile Banyaluka’da üretilen kırkyama, yıllarca bölgenin adı ile anılmış ve uzun bir süre de geleneksel bir zanaat olarak uygulanmıştır. Banja Luka’nın; güneş, çiçek, yıldız vb. gibi desenlerle merkezi kompozisyon ile oluşturulmuş kırkyama çalışmaları ünlüdür. Yapılan elişli elbiseler uzun bir süre sanat olarak görülmüş ve üretilmiştir (Dal, 2021, s. 4).

Kırkyama, 13.yy. da Avrupa’nın yaşam kültüründe yerini bulmuş ve “patchwork” olarak adlandırılmıştır (Önbaş & Mutlu, 2018, s. 5). Amerikan Halk Sanatları içinde parça kumaşların birbiri ile bir düzen içinde eklenerek birleştirilmesine patchwork adı verilmektedir (Özpulat, 1998, s. 41). Avrupa’da, kırkyamanın ilk örnekleri, yatak örtüsü olarak ortaya çıkmıştır. Kırkyamanın tarihine yönelik batı kaynaklarında çok eskiye dayanan ifadeler yer almamakla birlikte, Orta Asya’dan başlayarak, yayılan bu zanaat ve sanatın, farklı birçok alanda; yüzey ve form tasarımlarında kullanılarak yaygınlığını sürdürmekte olduğu görülmektedir. Günümüzde sanatsal yönüyle ön plana çıkan kırkyama; batıya özgü bir şekilde, sanayi sektörüne dâhil edilip, işlevselleştirilmiştir.

Bugünkü şekliyle kırkyama sanatının, Güney Asya’dan Avrupa’ya yayılan, daha sonra Uzak Doğu’ya kadar önemli bir geleneksel sanat haline geldiği ve 15.yy. da 1600’lerin başında, ticari yollar ile Hindistan’dan Avrupa’ya getirildiği ve çok pahalı kumaşlar olduğu için artık parçalarında kullanılması sonucu ortaya çıktığı bilinmektedir. Üretilen ilk örtünün, 1708’de İngiltere’nin kuzeyinde yapıldığı söylenmektedir. (Bkz. Görsel 1.).

Görsel 1. 1718'de üretilen bilinen en eski ipek kırkyama örtüsü. (http-2).

1718 tarihli ipek kırkyama örtüsü, bilinen en eski tarihli kırkyamalardan biridir ve mozaik kırkyama geleneğinde birleştirme kâğıtları üzerine inşa edilmiştir. 'EH' harflerinin baş harfleri ve '1718' tarihi bir merkezi blokta bulunabilir ve blokların geri kalanı geometrik desenler veya insanları, çiçekleri, kalpleri, sülünleri, geyikleri, kedileri, kuğuları ve bir aslanı içeren temsili motifler içerir (http-2).

Güney Sibiry'a'da, tarihte bilinen ilk Türk boyu olan İskitlere ait, Türk kültür ve sanatının da izlerini taşıyan Pazırık kurganlarında, M.Ö. 3–6.yy. a ait deri ve kumaş applike edilmiş, renkli keçe örtüler bulunmuştur. Türk sanatında bilinen ilk örtü örneği, Sibiry'a'da, M.Ö. 5.yy'a tarihlendirilen ve Türk kültürünün izlerini taşıyan Pazırık kurganında bulunmuştur (İmer, s. 3). İskitlere ait kurganlardan çıkan bu tekstil eşyalarının, 1708'de İngiltere'de yapıldığı söylenen ilk kırkyama örtüsünden de çok öncesine ait örnekler olduğu belirtilmektedir.

Görsel 2. Pazırık Kurganı'ndan çıkan keçe eyer. (http-3).

17.yy. da kapitone² ile kırkyama, Avrupa'da en parlak dönemini yaşamıştır (http-4). Kapitone ile kırkyama geliştikçe, desenler de çeşitlenmiştir. Zamanla gelişi güzel dikilen desenlerin yerine, dikişçiler(terziler) kendi desenlerini oluşturmaya başlamışlardır. Nesillere aktarıldıkça daha zarif ve incelikli üretimler ortaya çıkmıştır. Kırkyamalı yüzeyler, yorgan,

²İki kat kumaşın arasına elyaf, pamuk, yün, vb. gibi dolgular konulup dikilmesiyle ortaya çıkan ürüne kapitone denir (http-5).

yastık, seccade, bohça gibi ev tekstil ürünlerinde kullanılmış, sonrasında giysi yapımında kullanılmıştır. 18. yy sonlarında ve 19. yy başlarında her alanda olduğu gibi tekstil alanında da olan gelişmeler bu sanatı da oldukça etkilemiştir. Üretilen daha kaliteli ve modern kumaşlar sayesinde daha şık ve uzun ömürlü tasarımlar yapılabilmektedir (Sevim & Yeşilmen, 2016, s. 182).

Bir el sanatı olarak kırkyamanın, ilerleyen süreçlerinde estetik kaygıların ön plana çıkması ve bir bezeme tekniği olarak da kullanılmaya başlaması ile atık kumaşlar yerine kompozisyon kurgusu doğrultusunda özel olarak seçilmiş kumaşlar da kullanılmaya başlanmıştır (Meriç & Yıldırım, 2017, s. 161). Tekstil sanatçıların bireysel çalışmalarında kullanılan bir teknik olan kırkyama Amerika’da 19.yy. da yaygın hale gelen patchwork yerel sanatçılar tarafından geliştirilmiş ve günümüzde birçok tekstil sanatçısının bir ifade aracına dönüşmüştür (Meriç & Yıldırım, 2017, s. 161).

20.yy. da el işi kırkyamaya olan yoğun ilgi azalmaya başlamış, ticari üretime ağırlık verilmiştir. Geleneksel üretime ise azınlık tarafından devam edilmiş olup, bu tekniğe 1960’larda ve 1970’lerde yeniden ilgi duyulmaya başlanmıştır. 1979’da The Quilters ‘Guilt’in (Yorgan Loncası’nın) oluşumu başlamıştır. Lonca’nın amacı, kırkyama ve kapitone sanatının yüzyıllar arası aktarımını sağlamak ve bu 21.yy. da temsil etmektir. 21.yy. da geleneksel ve sanatsal üslup birleşerek, geleneksel teknik ve beceriler kullanılarak tekrar popüler hale gelmiştir (http-4).

Kırkyama, geniş bir yelpazeye sahip olan tarihçesi ile disiplinlerarası bağlamda güncel sanattaki yerini kalıcı ve etkin hale getirmeye başlamıştır. Doğuda; Çin ve Hindistan gibi ülkelerden tedarik edilen ipekli kumaşlar, Anadolu ve Akdeniz bölgesi üzerinden İpek yolu vasıtasıyla Avrupa’ya ulaşmıştır. Doğu kökenli geçmişe sahip bir el işçiliğinin (zanaatının) uzantısı olarak dünyaca kabul görmüştür (Sönmez, 2019, s. 6).

İpek Yolu ile Avrupa’ya sonrasında da Amerika’ya göçmenler yoluyla uzanan, gün geçtikçe ilerleyen bu el işi tekniği, günümüzde gelişen bir sanat dalı olarak daha da önem kazanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde, zanaattan sanata doğru evrilerek her geçen gün önem kazanmakta, farklı disiplinlerde üreten sanatçılar tarafından da tercih edilen bir tekniğe dönüşmektedir. Gün geçtikçe ilerleyen bu el işi tekniği, günümüz sanatçıları tarafından da tercih edilen bir yöntem olmuştur.

Parçadan bütüne gidilerek oluşturulan bu sanat, içinde birçok doku, renk ve desen farklılığını barındırıp birleştirdiği gibi plastik sanatların farklı dalları (resim, heykel, vs.) tarafından da tercih edilen tekniklerden biri olmuştur. Birçok ülkenin kültüründe yer almasının yanı sıra, günümüzde kırkyama tekniğiyle üretilen eserler; sergilerde ve etkinliklerde, izleyici ile buluşmaktadır. Kırkyamanın yaygın olduğu diğer ülkeler arasında; Hindistan, Pakistan, Afrika, İngiltere, Amerika, İspanya, Japonya, Güney ve Kuzey Kore sayılabilir. Günümüzde ise kırkyamanın, ticari boyutta en üst düzeyde olduğu gözlemlenen ülke Amerika’dır.

1.Seramik Sanatında Kırkyama: YehRim Lee

“Seramik ve ipliğin binlerce yıla dayanan geçmişlerinden bugüne değişen teknolojilerle çeşitlenerek artan kullanım alanları, onları her dönem önemli ve kıymetli bir malzeme olarak öne çıkartmaktadır.” (Ağatekin, 2016, s. 947).

İplik ve kumaşı disiplinlerarası etkileşim de yaygın olarak kullanan seramik sanatçıları, “işlemeli seramikler” olarak adlandırılan seramik formlara iplik yardımı ile kırık parçaları birbirine dikerek, eksik parçaların olduğu kısımlara ise kumaşla yama yaparak ve yüzeylerde renkli ipliklerle kırkyama motiflerine benzer desenler oluşturarak kullanılmaktadırlar. İplik

yardımları ile oluşturulan bu seramikler tam anlamıyla kırkyama ile seramiğin etkileşimi olmasa da beraber kullanımını anımsatmaktadır.

Kırkyama, disiplinlerarası sanat etkileşimleri içerisinde zanaatın yanı sıra sanatsal kimliği ile de birçok farklı uygulama teknikleriyle de harmanlanarak, sanatçılar tarafından kullanılmaktadır. Seramik sanatçıları da çalışmalarında, farklı yöntemler ile birlikte kırkyama tekniğine yer vermektedirler. Sanatçılar tarafından; kumaş görsellerini seramik yüzeylere aktarmak, kumaşın ve yamaların kendisini kullanarak kırkyama görüntüsü oluşturmak, seramik parçalar ile beraber lif ve yün kullanmak ya da iplik vb. kullanarak seramik formları birbirine dikerek birleştirmek gibi çeşitli teknikler kullanıldığı görülmektedir.

Güney Kore/Seul doğumlu YehRim Lee, 2013 yılında Kore National of Cultural Heritage Üniversitesi Seramik Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamıştır. 2014-2015 yılları arasında California State Üniversitesi Long Beach'te Seramik Sanatlarında lisans sonrası çalışmalarına devam etmiş, sonrasında da New York Alfred Üniversitesi'nde Seramik Sanatı alanında 2017 yılında yüksek lisansını tamamlamıştır. Ulusal ve uluslararası alanda birçok sergiye katılan Lee, Georgia Üniversitesi Seramik Bölümü'nde de konuk sanatçı olarak bulunmuştur. 2019 yılında Reverenceat NCECA ve 2019 Kore Uluslararası Seramik Bienali'nde de çalışmalarıyla yer almıştır. 2018-2020 yılları arasında Philadelphia'daki Sanat Üniversitesi ve The Clay Studio'da yerleşik sanatçı olarak bulunmuştur. Archie Bray Foundation'da, 2020'den beri kadrolu sanatçı olarak devam etmektedir ([http-6](http://6)).

Güney Koreli sanatçı YehRim Lee'de özellikle yerleştirme çalışmalarında, Kore patchwork tekniklerinden Jogakbo'ya atıfta bulunmuştur.

1.1. Kore Patchwork: Jogakbo

Kore'nin kapitone, patchwork tarihi yaklaşık 200 yıl öncesine dayanmaktadır. Kore'nin geleneksel kıyafetlerinden olan Hanbok'un, kol kesiminin yuvarlak gelmesinden kaynaklanan artık kumaş parçaları, kadınlar tarafından kullanılmak durumundaydı. Bu atık parçaların değerlendirme yöntemiyle birlikte, Kore'de patchwork başlamıştır, denilmektedir ([http-7](http://7)).

Jogakbo, geleneksel kumaşların artık parçalarından bojagi denilen yerli sarma bezleri yapmak için kullanılan bir patchwork tarzıdır. Günlük kullanılan kıyafetleri, yorgan ve nevresim takımlarını ve bojagi denilen sarma bezlerinden üretmişlerdir. Hanedan döneminden kalan kumaşlar değerlendirilip, kumaş parçalarını yama tekniği ile büyük kare ve dikdörtgenlere ekleyerek, jogakbolar üretilmiştir. Jogakbo'nun üretiminde, pamuk, ipek, kenevir, kâğıt ve Doğu Asya'ya ait parlak bir görüntüsü olan “rami” denilen bir bitki lifi kullanılmıştır ([http-7](http://7)).

YehRim Lee'nin, “Fibrous” isimli yerleştirme çalışması tamamen Kore patchwork tekniği Jogakbo'ya ithaf edilerek, sadece tekstil malzemeleriyle yapılmıştır. Sanatçı, diğer çalışmalarında da lif, yün ve kumaş parçalarıyla birlikte, seramik formlarını dahil ederek; iplik ve yama görüntüsü vererek şekillendirdiği pişmiş ve pişmemiş seramik parçalarla birleştirerek mekana dahil ettiği yerleştirmeler gerçekleştirmiştir. Tekstil malzemeleriyle beraber seramik heykellerini ve parçalarını birleştiren YehRim Lee, kırkyama/patchwork ve seramik etkileşiminde kendi tarzının dışına çıkmadan, diğer bilinen örneklerle göre hem daha yorumsal yaklaşmış hem de kendi kırkyama kültürünü yansıtmaya çalışmıştır.

Görsel 3. Kadın Jogakbo örneği, Kore, 1993, Victoria & Albert Müzesi, Londra / Chunghee Lee, (http-7).

Lee, çocukluğundan bu yana farklı kültürlerin içinde yaşamış ve farklı okullarda eğitim almış biri olarak; hayatında ve çalışmalarında bu durumun etkisini gördüğünü şu sözleriyle dile getirmiştir:

“Kore ve ABD arasındaki tüketim kültürü zıtlıkları, cinsiyet rolleri, fikir farklılıkları eser üretim sürecimde bana ilham vermektedir. Kültürel kimlik çözümlemelerimi, farklı bakış açılarını anlamlandırma yolunu, motivasyonumu seramik malzeme ile keşfettim. Çamur sayesinde kişisel hayatımı ve kendime has terimlerimi şekillendirebileceğimi farkettim.” (Monthly, 2018, s. 104).

Görsel 4. YehRim Lee, *Fibrous* – Jogakbo yerleştirme çalışması (2020), (http-8).

YehRim Lee’nin, Kore’nin geleneksel kırkyama tekniklerinden biri olan Jogakbo’dan ilham aldığı bazı çalışmaları bulunmaktadır. Lee, bu çalışmalarından kırkyama ile hem malzeme hem görünüm açısından doğrudan ilgili olan “Fibrous” isimli çalışmasının olduğunu belirtmektedir. “Fibrous”, Lee’nin tekstil malzemeleriyle yama görüntüsünü ortaya çıkardığı bir çalışmasıdır.

Görsel 5. YehRim Lee, *Fibrous* – Jogakbo yerleştirme detayları (2020), (http-8).

Lee, Kore'ye özgü patchwork olan Jogakbo'dan esinlenerek ortaya çıkan *Fibrous* adlı yerleştirme çalışmasından şu sözlerle bahsetmiştir:

"Fibrous çalışmam, çatı katı dairemde karantina dönemlerinin başladığı salgının ilk dört ayında, zamanı doldurmak adına yaratıldı diyebilirim. Lifler sembolik olarak kırık resim çerçeveleri üzerine şekillendi ve elle ördüğüm için uzunca bir zamanımı aldı. Aynı zamanda Jogakbo, Kore patchwork'üne de bir göndermeydi. Patchwork'ün arkasındaki fikir, kadınların hayatta kalmak adına ellerindeki artık malzemeleri bir araya getirerek toplumu bir arada tuttıkları kıtlık ve çekişme zamanlarının simgesiydi. Bu eserim, Kore kültüründeki kadınların yaratıcılığına ve cesaretine hitap ediyor. " (http-8).

Görsel 6. YehRim Lee, *Let Me Grow* yerleştirme çalışması (2015), (http-9).

Let Me Grow adlı eserinde, "bisküvi bünye, ham pişmemiş bünye, lazer kesim kağıt ve sulu boya tekniği uygulanmış kesik kağıtlar" kullanılmıştır.

Görsel 7. YehRim Lee, *Let Me Grow* yerleştirme detayları (2015), (<http-9>).

Görsel 8. YehRim Lee, *Let Me Grow* yerleştirme detayları (2015), (<http-9>).

Görsel 9. YehRim Lee, *Shopping Spree* yerleştirme çalışması, Fosdick-Nelson Galeri, Alfred Üniversitesi, (457.2×317.5×406.4 cm / 2017), (<http-10>).

Görsel 10. YehRim Lee, *Shopping Spree* yerleştirme çalışması, Fosdick-Nelson Galeri, Alfred Üniversitesi, (457.2×317.5×406.4 cm / 2017), (<http-10>).

Shopping Spree'nin yapımında; asetat film üzerine baskı, bisküvi seramik bünye, sır, iplik, tel, katman kesme kâğıdı ve olta ipi (misina) kullanılmıştır. Sanatçı, "Shopping Spree" de, karışık medya kullanarak, kırkyama dışında sarma ve ambalajlama üzerine de yoğunlaşarak bir çeşit yama işi görüntüsü elde etmiştir.

Görsel 11. YehRim Lee, *Shopping Spree* yerleştirme detayları. (2017), (<http-10>).

Görsel 12. YehRim Lee, *Shopping Spree* yerleştirme detayları (2017), (<http-10>).

Görsel 13. YehRim Lee, yerleştirme çalışmasından detay, (<http-11>).

Görsel 14. YehRim Lee, *Cubed Mural* yerleştirme çalışması (2017), West Florida Üniversitesi, Pensacola Sanat Müzesi, Pensacola, FL, (<http-12>).

YehRim Lee'nin kırkyamayı yorumladığı çalışmalarında, dokular, kullanılan renkler ve yünler bir bütün olarak görülmektedir. Lee, bahsi geçen yerleştirme çalışmalarında, yün, elyaf ve çeşitli tekstil malzemeleriyle, seramiği bir araya getirip, onlara bir akış bütünlüğünde mekana dahil etmektedir. YehRim Lee, birbirinden bağımsız ve farklı materyaller olan bu parçaları bir araya getirirken misina ve yün iplerle birbirine bağlayarak, tavana asarak, kolonlara veya duvarlara yerleştirmeler yapmaktadır.

Lee, genellikle çalışmalarında kırkyamayı, fikir olarak kullanmaktadır. Sanatçı, seramik heykel çalışmalarında, hareketi, farklı renkleri ve dokuları, kırkyamayı aktarmak için heykellerinde birleştirmeyi sevdiğini söylemektedir.

Görsel 15. YehRim Lee, *Cubed Mural* yerleştirme detayları (2017), (<http-12>).

Görsel 16. YehRim Lee, *Cubed Mural* yerleştirme detayları (2017), (<http-12>).

Görsel 17. YehRim Lee, *Cubed Mural* yerleştirme detayları (2017), (http-12).

SONUÇ

Kırkyama, disiplinlerarası sanat etkileşimlerinde farklı uygulama teknikleri ile sanatçılar tarafından kullanılmaktadır. Kullanılan tekniklerden bazıları; kumaş görsellerini seramik yüzeylere aktarmak, kumaşın ve yamaların kendisini kullanarak kırkyama görüntüsü oluşturmak, seramik parçalar ile beraber lif ve yün kullanmak ya da iplik vb. kullanarak seramik formları birbirine dikerek birleştirmek gibi çeşitli tekniklerdir.

YehRim Lee, genellikle çalışmalarında kırkyamayı, fikir olarak kullanmaktadır. Sanatçı, seramik heykel çalışmalarında, hareketi, farklı renkleri ve dokuları, kırkyamayı aktarmak için heykelleri ile birleştirmeyi tercih etmektedir. YehRim Lee'nin çalışmalarında gözlemlenebilecek en belirgin özellik, tekstil malzemelerini seramik heykellerine dahil ederek, ham ve bisküvi seramik bünye parçalarını birbirine bağlayarak veya birleştirerek yerleştirme çalışmaları yapmasıdır. Parçaları sadece birbirine dikmenin, birleştirmenin dışında, onları mekana dahil ederek izleyiciyi, hayali bir kumaş ve desenlerle sarıp sarmaladığı imgesi ile görsel bir yanılsama yaratmaktadır.

Lee, kırkyama ve seramik etkileşiminde kendi tarzının dışına çıkmadan, diğer bilinen örneklerle göre hem daha yorumsal yaklaşmış hem de Kore'nin kırkyama kültürünü yansıtmaya çalışmıştır. YehRim Lee'nin kırkyamayı yorumladığı çalışmalarında, dokular, kullanılan renkler ve yünler bir bütün olarak algılanmaktadır. Kullandığı yün, elyaf ve çeşitli tekstil malzemeleriyle, seramiği bir araya getirip, elde ettiği bütünlüğü bozmadan, çalışmalarını sergileme biçimleriyle izleyiciyi etkilemektedir. YehRim Lee sanatseverlere, eserleriyle, çağdaş seramik sanatının farklı malzemeler eşliğinde yorumlanabilirliğini, disiplinlerarası etkileşimlerle birlikte göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Ağatekin, E. (2016). İşlemeli Seramikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (s. 947-959).
- Dal, P. (2021, Ağustos). *Parçadan Bütüne Kırkyamanın Seramik Sanatında Çağdaş Yorumlamaları*. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi Bilimsel Proje Araştırmaları 2001E003 no'lu Yüksek Lisans tez projesi.
- İmer, Z. (tarih yok). Yorgan - Kırkpare – Yamalı Bohça - Patchwork (Yamadan Sanata) / (Bütünden Parça – Parçadan Bütün Elde Etme Sanatı).

- Meriç, D., & Yıldırım, L. (2017). Yokluk/ Bolluk ve Sürdürülebilirlik Açısından Zorunluluk Kapsamında Kırkyamanın Kavramsal Dönüşümü. *IMFARTS 2017 / 2. Akdeniz ve Kültür Sanat Çalıştayı'nda Uluslararası Güzel Sanatlar Sempozyumu*, (s. 158-164).
- Monthly, C. (2018, Kasım). Spotlight retail therapy. *Ceramic Monthly*, (s. 104).
- Önbaş, S., & Mutlu, S. (2018). *Geleneksel Atık Değerlendirme Kırkyama*. Iksad Publishing House.
- Özputat, F. (1998). Geleneksel Kültürümüzde Kırkpare. *Tekstil ve Mühendis*, (s. 37-41).
- Sevim, S. S., & Yeşilmen, N. (2016). Kırkyama'nın Seramik Sanatına Yansıması: Zoe Hillyard Örneği. *Anadolu Üniversitesi Sanat & Tasarım Dergisi*, 10, (s. 180-190).
- Sönmez, E. (2019, Temmuz). *Günümüz Sanatında Kırkyama Tekniğinin Kullanımı Ve Uygulamalar*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi.

İnternet Kaynakları

- http-1: <http://birgunbiryerde.blogspot.com/2013/11/yama-isi-krkyama-gibi-isim-leriyle.html>, Erişim Tarihi: 28.08.2021.
- http-2: <http://www.quiltmuseum.org.uk/collections/heritage/1718-coverlet.html>, Erişim Tarihi: 24.03.2021.
- http-3: [http://galeri.genelturktarihi.net/pazirik-kurgani/attachment/54#!prettyPhoto\[images\]/0/](http://galeri.genelturktarihi.net/pazirik-kurgani/attachment/54#!prettyPhoto[images]/0/), Erişim Tarihi: 28.03.2021.
- http-4: <https://www.eqsuk.com/news/consumer/a-brief-history-of-patchwork-and-quilting/190>, Erişim Tarihi: 17.04.2020.
- http-5: <https://www.reelkapitone.com.tr/kapitone-nedir.html#>, Erişim Tarihi: 14.07.2021.
- http-6: <https://www.yehrimlee.com/about>, Erişim Tarihi: 28.02.2021.
- http-7: <https://www.vam.ac.uk/articles/jogakbo-traditional-korean-patchwork>, Erişim Tarihi: 22.12.2020.
- http-8: <https://www.yehrimlee.com/installation/fibrous>, Erişim Tarihi: 21.10.2021.
- http-9: <https://www.yehrimlee.com/installation/let-me-grow>, Erişim Tarihi: 21.10.2021.
- http-10: <https://www.yehrimlee.com/installation/shopping-sprees>, Erişim Tarihi: 21.10.2021.
- http-11: <https://www.yehrimlee.com/installation/installation>, Erişim Tarihi: 21.10.2021.
- http-12: <https://www.yehrimlee.com/installation/cubed>, Erişim Tarihi: 21.10.2021.